

فرمت ارسال خلاصه فرآیندها

۱- **عنوان فرآیند:** نقش فاکتورهای تاثیر گذار در آموزش نوین بافت شناسی با دیدگاه یادگیری هم افزایی و نقشه‌ی- مفهومی مبتنی بر گروه‌های کوچک در دانشجویان مامایی

۲- **صاحبان فرآیند و همکاران:** رحیم گل محمدی

۳- **محل اجرای فرآیند:** سبزوار

۴- **نام دانشگاه:** دانشگاه علوم پزشکی سبزوار

۵- **گروه فرآیندی:** دانشجویان ما مایی

۶- **تاریخ اجراء (مدت اجرای فرآیند):** ۱۳۹۱ به مدت یک ترم

۷- **مقدمه و بیان مسئله:** (بیان اهمیت ، ضرورت و کاربرد انجام فرآیند براساس نیاز سنجی های انجام شده) روش های نوین آموزش بافت شناسی به خاطر افزون شدن تولیدات علمی در دهه اخیر دچار تغییرات زیادی شده است- تدریس نقشه مفهومی بافت شناسی و استفاده از تمام ظرفیت های آموزشی روکن اصلی وجدید در برنامه های آموزشی علوم پزشکی در دنیا محسوب می شود. یکی از فرآیندهای مهم یادگیری به منظور هم افزایی استفاده از تمام امکانات آموزشی، رسا نه ها و کتابخانه دیجیتال (INLM) است. بکارگیری شیوه های متنوع یادگیری داشتن اهداف کلی و کاربردی و دادن نقشه را (Road map) به دانشجویان مهم می باشد، البته مشارکت فراگیران در این روش آموزش- ضروری به نظر می رسد لاجرم استفاده از تمام حس ها برای یادگیری ضروری می باشد. استفاده از نقشه مفهومی ، خلاصه برداری، استفاده از تصاویر مجازی و طبیعی در بخش عملی قدرت یادگیری را در درس بافت شناسی افزایش می دهد، البته بعضی از محققین یادگیری در گروه های کوچک آموزش (small group learning) را یک روش ایدآل می دانند که در کلاس های عملی این روش با مشارکت دانشجویان اهمیت بیشتری پیدا می کند خصوصاً اگر آموزش به گونه ای باشد که فراگیر خود را در یادگیری ملزم بداند و آموزش دهنده به تواند نقشه مفهومی را از طریق بکارگرفتن سیستم های عملی ، مشاهده ای همراه با حس های کلامی و شنیداری فراگیر همراه سازد قطعاً می تواند در ارتقای کیفی آموزش و اهداف راهبردی فراگیران تاثیر گذار باشد و حس اعتماد به نفس و مسئولیت پذیری را در دانشجویان افزایش دهد. این روش تدریس چون با طرح دوره (Lessen Plan) و طرح درس (Lessen course) همراه است از حذف شدن مطالبی درسی که فراگیر باید بیاموزد جلوگیری می شود. در دانشگاه هایی که از امکانات کمتری برخوردار (تیپ ۳) می باشند، اجرای این روش تدریس به منظور خود اتکایی و رضایت مندی فراگیران اهمیت بیشتری پیدا می کند که اساتید و فراگیران با نقشه مفهومی و فاکتوری های موثر در آن آشنا شوند. لذا این فرآیند طراحی شد تا اولویت فاکتورهای موثر در یادگیری (کتابخانه دیجیتال، اطلس های بافت شناسی، لام های بافت شناسی، فیلم های آموزشی ، پست الکترونی، نقشه ی مفهومی ...) از دیدگاه دانشجویان مامایی بارویکرد یادگیری هم افزایی در درس بافت شناسی مورد ارزیابی قرار بگیرد.

۸- هدف و اهداف اختصاصی:

بررسی عوامل تاثیر گذار در یادگیری میکروسکوپی ساختارهای بافتی بدن
تسهیل یادگیری بهتر انواع بافت های بدن در گروه های کوچک آموزشی
تمایز چهار نوع بافت اصلی طبیعی از یکدیگر با استفاده از میکروسکوپ

یادگیری ساختارهای هیستوپاتولوژی بدن با مشارکت دانشجویان استفاده از تمام امکانات آموزشی دانشگاه و وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی که در اختیار دانشجویان کشور قرار داده شده است مانند کتابخانه دیجیتال (INLM) به منظور حداکثر بهره‌وری تعیین بهترین شیوه آموزشی در یادگیری ماندگار از دیدگاه دانشجویان ایجاد انگیزه بیشتر در فراگیری دانشجویان در درس بافت شناسی آموزش مسئولیت پذیری، نظم و انضباط به فراگیر مشارکت فعال دانشجویان در آموزش ساختارهای بدن به منظور یادگیری کاربردی به منظور ارائه خدمات بهتر انتقال نقش مفهومی به فراگیران به منظور اهداف راهبردی

۹- روش اجراء:

این مطالعه توصیفی تحلیلی در سال ۱۳۹۱ در دانشگاه علوم پزشکی سبزوار انجام شد در این مطالعه ۲۴ دانشجو دختر در طول یک ترم تحصیلی مشارکت داشتند. پس از ارائه درس تئوری بافت شناسی با Power point and Road Map به منظور هم افزایی و یادگیری ماندگار اقدام عملی زیرمشارکت دانشجویان انجام شد بدین ترتیب که در بخش عملی تدریس بافت شناسی دانشجویان براساس اهداف و طرح درس به گروه‌های کوچک ۴ نفری تقسیم شدند. نقشه مفهومی درس که براساس سر فصل های وزارت بهداشت و آموزش پزشکی قبلاً تهیه شده بود در دسترس دانشجویان قرار داده شد و دانشجویان در گروه‌های کوچک عملی با استفاده از کتابخانه دیجیتال و اطلس های بافت شناسی مطالب را جستجو نموده و سپس به بحث می گذاشتند و سپس در گروه‌های بزرگتر (۸، ۱۶ و ۲۴) و در پایان یک هفته بعد در حضور استاد به جمع بندی نهایی رسانده می شد. سپس تصاویر تهیه شده از لام ها و کتابخانه دیجیتال با استفاده از میکروسکوپ و ویدئو پروژکتور در حضور دانشجویان که با اهداف درس همراه بود ارائه شد و سپس دانشجویان لام های بافت شناسی را در گروه‌های کوچک مشاهده نمودند و ترسیم و خلاصه برداری نموده و این فرآیند تا پایان ترم ادامه داشت در پایان ترم با استفاده از پرسشنامه استاندارد شده نظرات دانشجویان جمع آوری شد و با نرم افزار SPSS (ویرایش ۱۱/۵) با استفاده از آزمون مجذور کای دو تجزیه و تحلیل شدند. مقادیر P value کمتر از ۰/۰۵ معنی دار در نظر گرفته شد.

۱۰- نتایج: پیامدهای اجرا و محصول یا بروندهای فرآیند:

در مطالعه حاضر میانگین سن دانشجویان $18/45 \pm 0/83$ بود، ۲۰ نفر (۸۳/۳٪) از ۲۴ نفر فراگیر مشاهده لام های بافت شناسی را بعنوان اولویت اول در گروه های کوچک (۴ نفری) بعد از تدریس تئوری بافت شناسی انتخاب نمودند و مباحثه علمی با یکدیگر و جمع بندی نهایی توسط مدرس را بعنوان فاکتور های تسهیل کننده در یادگیری ماندگار بیان داشتند به عبارت دیگر یادگیری هم افزایی را عامل مهم یادگیری ذکر نموده اند، استفاده از اطلس بافت شناسی در اولویت دوم و کتابخانه دیجیتال (INLM) در اولویت سوم فراگیران قرار داشت. هفت نفر (۲۹/۲٪) از ۲۴ دانشجو نقشه مفهومی را به عنوان اولویت اول خود در یادگیری ماندگار انتخاب نمودند (توضیح اینکه در روش نقشه مفهومی تمام مطالب درسی با جزئیات و استدلال منطقی توسط استاد ارائه می شود) و به همین تعداد استفاده از فیلم های آموزش را به عنوان اولویت اول یادگیری در درس بافت شناسی اعلام داشتند و ۱۰ نفر (۴۱/۶٪) خلاصه برداری و شبیه سازی را بعنوان

اولویت اول یادگیری بیان داشتند که بیان کننده این واقعیت می باشد نحوه ی یادگیری ماندگار به فاکتورهای مختلفی بستگی دارد ، که اساتید برای افزایش یادگیری فراگیران باید مدنظر قرار دهند برخلاف انتظار دانشجویان از بکار بردن جزئیات بافت شناسی که بعضی از آن بعنوان نقشه مفهومی در تدریس یاد می کنند از طرف فراگیران بعنوان اولویت اول یادگیری در مطالعه حاضر انتخاب نشد بنابراین باید برای انتقال مفاهیم جزئی اساتید از راهکارهای جدیدی یعنی از روش های تکمیلی آموزش سه بعدی الکترونی و یا سنتی مانند ترسیم دیاگرام استفاده نمایند تا مطالب را به فراگیران به طور منطقی از کل به جزء و یا بالعکس منتقل نماید. در آموزش بافت شناسی عملی از دیدگاه دانشجویان آموزش ماندگار زمانی اتفاق می افتد که تدریس تئوری و عملی همزمان باشد بطوریکه سیزده دانشجو (۵۴/۲٪) همزمانی تدریس و مشاهده لام های بافت شناسی توسط دانشجویان بعنوان اولویت اول در یادگیری ذکر نمودند در حالیکه ۷ نفر (۲۹/۲٪) مشاهده لام های بافت شناسی را قبل از تدریس و ۴ نفر (۱۶/۷٪) مشاهده لام های بافت شناسی را بعد از تدریس به عنوان اولویت اول یادگیری ماندگار بیان داشتند. پانزده نفر (۶۲/۵٪) از دانشجویان بکار بردن نکات بالینی هیستوپاتولوژی را در افزایش انگیزه یادگیری موثر دانستند در حالیکه ۷ نفر (۲۹/۲٪) بکار بردن نکات هیستوپاتولوژی را در افزایش انگیزه یادگیری بی تاثیر دانستند و ۲ نفر (۸/۳٪) از دانشجویان مخالف بودند . دوف نفر (۸/۳٪) نفر از دانشجویان باروش فوق که از آن بعنوان آموزش با ارائه نقشه مفهومی در درس بافت شناسی ذکر می شود حداقل رضایت مندی را اعلام داشتند در حالیکه ۲۲ نفر از دانشجویان (۹۱/۷٪) از روش فوق در تدریس درس بافت شناسی حداکثر رضایت مندی را اعلام داشتند.

۱۱- سطح اثر گذاری (دانشگاه ، کشوری ، بین المللی):

دانشگاه می تواند اثر گذاری کشوری و حتی بین المللی داشته باشد

۱۲- انطباق سیاست های بالادستی (فرآیند تا چه حد کشور را با هدف مرجعیت علمی در منطقه نزدیک می کند).

با توجه به اینکه در این روش تدریس از حداکثر توانمندی دانشجویان و حداکثر امکانات برای ارتقاء فراگیران استفاده می شود تنها اعتماد به نفس دانشجویان را افزایش می دهد بلکه آموزش به روش هم افزایی را در فراگیران تقویت می کند مضافاً بر اینکه فراگیران یاد می گیرند که از منبع علمی کتابخانه دیجیتال (INLM) و سایر مراکز علمی دیگر سود ببرند، از طرفی چون این روش تدریس با طرح دوره (Lessen Plan) و طرح درس (Lessen course) همراه است موجب باز خورد و فیدبک مثبت را بین مدرس و فراگیر فراهم می سازد و موجب خود تنظیمی و پیشگیری از حذف شدن (miss) مطالب درسی می شود مضافاً بر اینکه مدرس می تواند نحوه ی ارائه دوره را با نظر سنجی که از فراگیران در شروع دوره بدست می آورد تنظیم نماید بعبارتی نظرات فراگیران را در چیدمان طرح دوره و زمان تبیین نماید و دانشجویان را در مطالعه به صورت خود آموزی و هم آموزی نوین در آموزش نقشه ی مفهومی توانمند سازد، از طرفی فراگیران می توانند موقعیت آموزش در درس فوق را با برنامه ریزی آموزشی (Curriculums) سایر مراکز مقایسه نموده و در جهت رفع نواقص گام بردارند تا در اعتلای مرجعیت علمی کوشا و مسئول پذیر تر بیت شوند.

۱۳- نتیجه گیری شامل چالش ها و مشکلات اجرایی فرآیند:

اختصاص دادن زمان برای هر دانشجو یا گروه داشتن طرح دوره (Lessen Plan) و طرح درس (Lessen course) ، داشتن اهداف ، آشنایی با کوریکولوم ، مهارت در انواع تدریس

۱۴- معرفی فرآیند در نشریات علمی یا ارائه کار در مجامع علمی:

با توجه به اینکه این فرآیند در سال جاری در دانشگاه اجرا شده است در آینده در مجامع علمی و یا نشریات ارائه خواهد شد

۱۵- تأییدیه های مربوطه و ارزشیابی فرآیند:

پرسشنامه و مستندات به پیوست می باشد

۱۶- قابلیت تعمیم و اجراء در سایر مراکز آموزشی

این فرآیند به منظور یادگیری ماندگار قابل اجرا در سایر مراکز دانشگاهی می باشد البته اساتید باید قبل از تدریس اهداف و برنامه ای درسی نوشته و همچنین وقت بیشتری را بگذارند

۱۷- استمرار (استمرار اجرای فرآیند در برنامه های جاری آموزشی

با توجه به اینکه این روش تدریس یک روش پویا و همراه با استفاده از امکانات موجود بصورت حداکثر بهره‌وری می باشد و از طرفی اعتماد به نفس دانشجویان را به صورت یادگیری هم افزایی افزایش می دهد قابلیت استمرار را دارد.
نکته : خلاصه فرآیند حداکثر در پنج صفحه در قالب فرمت Word قابل Edit باشد.

دبیرخانه جشنواره آموزشی شهید مطهری